Tupakkateollisuusliitto ry *Lausunto*

5.10./2017

Valtiovarainvaliokunta, verojaosto

Tupakkateollisuusliitto Ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi koskien lakia tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta. Liitto ei vastusta tupakan verottamista tai veron korottamista. Kiinnitämme kuitenkin huomiota tapaan, jolla korotukset ollaan tekemässä ja siihen, että tupakkaverojärjestelmä on kehittymässä epävakaaseen suuntaan.

Esityksen mukaan veromuutokset ollaan toteuttamassa kaksi kertaa vuodessa toteutettavina korotuksina, kuten on tehty myös vuosina 2016 ja 2017. Kaksi kertaa vuodessa tehtäviä korotuksia on perusteltu siten, että sillä pyritään estämään äkilliset hintashokit ja estämään matkustajatuonnin ja salakuljetuksen kasvu. Perustelu on järkevä, ja harmaatuonnin osuus kulutuksesta onkin pysynyt pitkään samalla tasolla veronkorotuksista sekä taloustaantumasta huolimatta.

Harmaatuonnin pysymiselle kurissa on kuitenkin myös ulkoisia selittäviä tekijöitä. Venäjän tilanne ja sen vaikutus matkustajavirtoihin ja muuhun rajankäyntiin on yleisessä tiedossa. Viron tekemät tupakkaveronkorotukset kuroivat pitkän aikaa umpeen Suomen ja Viron välistä hintaeroa. Kuitenkin, Suomen toteuttamien veronkorotusten temposta johtuen Suomen ja Viron välinen hintaero on jälleen kasvamassa, ja tulee kasvamaan edelleen, mikäli esityksen mukaisesti edetään. Haluamme tuoda esiin, että KPMG:n viimeisimmässä harmaatuontia selvittävässä tutkimuksessa on ilmennyt pitkästä aikaa kasvua ulkomailta tuotujen tuotteiden osuudessa.

Toinen esityksen mukaisen veronkorotusmallin ongelma liittyy teollisuuden harjoittamaan verohamstraukseen. Suomi on Espanjan ja Kreikan ohella viimeisiä EU-maita, jotka eivät ole rajoittaneet valmistajien ja maahantuojien mahdollisuutta täyttää varastoja ennen veronkorotusta ja näin myydä tuotteita veronkorotuksen jälkeisenä aikana matalamman verokannan mukaan. Lakiesityksessä tilannetta ei nähdä ongelmallisena, koska varastoitavat volyymit ”ovat tiedossa”. Käytännössä luotu tilanne kuitenkin muistuttaa kuplaa: kunkin vuoden verokertymästä suurin osa tuloutuu tammi- ja heinäkuussa, jolloin yhtiöiden joulu- ja kesäkuussa, edellisen vuoden alhaisemmalla verokannalla tuomien erittäin suurten myyntimäärien verot tuloutuvat valtiolle. Näin siis VM saa tupakkaverotulon etupainotteisesti, mutta käytännössä valtio hyväksyy tilanteesta koituvan tilaisuuskustannuksen eli sen, että se kerää jatkuvasti verotuloja matalamman veroasteen mukaan, kuin on tosiasiallisesti voimassa.

Nykytilanteesta hyötyy vain suomalainen tupakoitsija, mikä ei voi olla lain tarkoitus. Ainoa järkevä selitys sille, miksi VM ei korjaa tilannetta tuntuu olevan se, että luotu kupla on kasvanut liian suureksi, ja se puhkeaa, mikäli jokin seuraavista tapahtuu: 1) veroja ei nosteta, 2) verohamstraus kielletään porrastamatta, 3) teollisuus ei täytäkään varastoja. Uskomme historiaan nojaten arvella, että ellei tätä kuplaa pureta, sekin puhkeaa joskus. Toivommekin valtiolta riittävää rohkeutta ratkaista asia mahdollisimman pian. Käytännössä lainvalmisteluaika huomioiden toimenpide ei enää ehtisi tulemaan voimaan 1.1.2018 veronkorotuksessa, vaan aikaisintaan 1.7.2018. Pyydämme myös seuraamaan entistä tiiviimmin verottoman tuonnin osuuden kehitystä.

Farid Hamadi, puheenjohtaja
Tupakkateollisuusliitto Ry